

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

เหตุผลในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 บัญญัติให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้ใช้บังคับมานาน บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านการบริหารราชการที่เปลี่ยนไป ดังนั้นเพื่อกำหนดภารกิจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม และเพื่อให้การบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐสอดคล้องกับทิศทางการบริหารราชการสมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว โดยปรับบทบาทของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จากเดิมที่เป็นทั้งผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร ผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการให้เป็นเพียงผู้จัดการงานบุคคลของฝ่ายบริหาร โดยมีให้เข้าซ้อนกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ส่วนบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้เป็นของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ปรับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จากเดิมที่เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม และมีให้เข้าซ้อนกับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ปรับปรุงระบบตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญให้จำแนกตามกลุ่มลักษณะงาน ตลอดจนกระจายอำนาจการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดดำเนินการมากขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ตามบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ แสดงเหตุผลในการที่ต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนไว้ อธิบายได้ดังนี้

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 บัญญัติให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เพื่อกำหนดภารกิจของ ก.พ. และสำนักงาน ก.พ. ให้เหมาะสม มีให้เข้าซ้อนกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งตั้งขึ้นใหม่

โดยเหตุนี้ จึงต้องปรับบทบาทของ ก.พ. ตัดอำนาจหน้าที่ของ ก.พ. และของสำนักงาน ก.พ. ในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดระบบราชการ รวมทั้งการจัดโครงสร้างส่วนราชการ ออกจากกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

2. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ใช้บังคับมานาน บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านการบริหารราชการที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับปรุง โดย

(1) ปรับบทบาทของ ก.พ. จากเดิมที่เป็นทั้งผู้จัดการฝ่ายบุคคลของฝ่ายบริหารผู้พิทักษ์ระบบคุณธรรม และผู้จัดโครงสร้างส่วนราชการ ให้เป็นเพียงผู้จัดการฝ่ายบุคคลของฝ่ายบริหาร ส่วนบทบาทในการพิทักษ์ระบบคุณธรรมให้เป็นของคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมที่ตั้งขึ้นใหม่

(2) ปรับปรุงระบบการกำหนดตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญจากเดิมที่จัดเป็นระดับร่วม ให้เป็นจำแนกตามกลุ่มลักษณะงานโดยไม่มีระดับร่วม

(3) กระจายอำนาจการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐจาก ก.พ. ไปให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดดำเนินการมากขึ้น

สาระสำคัญในการปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน

1. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจ โดยการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรบุคคลให้กับส่วนราชการและจังหวัดดำเนินการ เช่น การกำหนดตำแหน่งและการสรรหา โดย ก.พ. เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์กลาง

2. การปรับเปลี่ยนระบบการกำหนดตำแหน่งและปรับปรุงค่าตอบแทน โดยยกเลิกระดับมาตรฐานกลางที่เดิมแบ่งออกเป็น 11 ระดับ (Common Level) และใช้บัญชีเงินเดือนเดียวกันทั้ง 11 ระดับ โดยเปลี่ยนมาใช้ระบบ Multi Classification Scheme ที่จำแนกประเภทตำแหน่งออกเป็น 4 ประเภทและในแต่ละประเภทมีบัญชีเงินเดือนแยกออกจากกัน

3. การบริหารโดยยึดหลักความรู้ความสามารถ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารทรัพยากรบุคคลทุกขั้นตอนจะดำเนินการโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถเป็นสำคัญ ทั้งกระบวนการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงในการปฏิบัติราชการ การกำหนดตำแหน่ง และอื่นๆ

4. การวางมาตรการพิทักษ์คุณธรรม โดยแยกบทบาทภารกิจหน้าที่ด้านการพิจารณา ดำเนินการทางวินัยและลงโทษข้าราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ออกจากกันโดยเด็ดขาด และกำหนดให้มีคณะกรรมการพิทักษ์คุณธรรม หรือ ก.พ.ค. เป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระไม่อยู่ในการกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ คำร้องทุกข์และร้องเรียน เพื่อเป็นการ สร้างความสมดุลในการบริหารรองรับกับการกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรบุคคล

5. การปรับปรุงระบบจรรยาและวินัยข้าราชการ โดยแยกเรื่องจรรยาบรรณกับเรื่องทางวินัย ออกจากกัน โดยเน้นให้เรื่องจรรยาข้าราชการเป็นหลักปฏิบัติสำหรับการประพฤติปฏิบัติตนของ ข้าราชการ ได้แก่ การยืนหยัดยึดมั่นทำในสิ่งที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ การ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และการมุ่ง ผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยการปฏิบัติตามจรรยาบรรณดังกล่าวจะถูกนำมาประกอบการพิจารณาเลื่อน เงินเดือน แต่งตั้ง และพัฒนา

คำอธิบายวินัยข้าราชการพลเรือนตามมาตรา

หมวด 5 จรรยาข้าราชการ

มาตรา 78 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจรรยาข้าราชการตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้ โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (1) การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- (2) ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
- (3) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
- (4) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- (5) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ให้ส่วนราชการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของงานในส่วนราชการนั้นตามหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ

ในการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการตามวรรคสอง ให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของข้าราชการและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

.....

มาตรา 79 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการอันมิใช่เป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการพัฒนา

.....

หมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย

มาตรา 80 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่ บัญญัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติให้ข้าราชการรักษาวินัย โดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 81 มาตรา 82 มาตรา 83 และกฎ ก.พ. ที่ออกตามมาตรานี้สำหรับเฉพาะผู้ปฏิบัติราชการในต่างประเทศด้วย

วินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ได้แยกข้อปฏิบัติกับข้อห้ามไว้คนละมาตรา ไม่ได้รวมกันเหมือนที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 แต่เนื้อหาสาระไม่แตกต่างกับที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 นัก เพียงแต่ตัดออกบ้างบัญญัติเพิ่มเติมบ้างบางกรณี

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ปฏิบัติราชการในต่างประเทศนอกจากต้องรักษาวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้ว ต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ด้วย

.....

มาตรา 81 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติข้อความคล้ายกับคุณสมบัติทั่วไปของผู้ที่จะเข้ารับราชการตามมาตรา 36 ก. (3) ต่างกันแต่เพียงมาตรา 36 ใช้คำว่า “เลื่อมใส” ส่วนมาตรา 81 ใช้คำว่า “สนับสนุน” แต่ผลต่างกันมาก คือ ผู้ไม่ “เลื่อมใส” เข้ารับราชการไม่ได้ ถ้าเข้ารับราชการแล้ว ไม่ “เลื่อมใส” ต้องออกจากราชการตามมาตรา 110 (3) ส่วนผู้ไม่ “สนับสนุน” นั้นอยู่รับราชการได้ แต่จะถูกลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือนตามความร้ายแรงแห่งกรณี ทั้งนี้จะปลดออกหรือไล่ออกไม่ได้ เพราะไม่ใช่ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะให้ออกก็ไม่ได้ เพราะไม่เข้ากรณีตามมาตรา 110

เหตุผลที่ต้องกำหนดคุณสมบัติของข้าราชการว่าต้องเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และกำหนดบทวินัยว่าต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็เนื่องจากคณะราษฎรผู้เริ่มเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบราชาธิปไตยเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ.2475 ประสงค์ที่จะเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการที่เคยเลื่อมใสในการปกครองระบอบ

ราชาธิปไตย และสนับสนุนการปกครองระบอบราชาธิปไตย ให้มาเลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้มีบทบัญญัติกำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2476 เป็นคุณสมบัติของข้าราชการพลเรือนว่า ต้อง “เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ” และบทบัญญัติเป็นบทวินัยว่า “ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ และจักต้องพยายามชี้แจงต่อบุคคลในบังคับบัญชาและในอำนาจของตนให้เข้าใจ และนิยมต่อการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ”

ต่อมา พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช 2495 ได้เปลี่ยนถ้อยคำจาก “การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ” เป็น “การปกครองตามรัฐธรรมนูญ” และตัดข้อความที่ว่า “ต้องพยายามชี้แจงต่อบุคคลในบังคับบัญชาและในอำนาจของตนให้เข้าใจและนิยมต่อการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ” ออกไป เนื่องจากคนเข้าใจและนิยมการปกครองตามรัฐธรรมนูญกันแล้ว

ต่อมา พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ได้เติมข้อความว่า “ระบอบประชาธิปไตย” ลงไปเป็น “ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ใจ” ด้วยเหตุผลว่า เกรงข้าราชการจะเลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองระบอบอื่น เช่น ระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งปกครองตามรัฐธรรมนูญเช่นกัน

ต่อมา พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ได้ขยายความเพิ่มเติมอีก เป็น “ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ” เพื่อให้ชัดเจนและรัดกุมขึ้น เนื่องจากประเทศที่ปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ก็อ้างตัวเองว่าปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยตั้งชื่อประเทศว่า “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน” และปกครองตามรัฐธรรมนูญเช่นกัน

พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 นี้บัญญัติว่า “ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ” โดยตัดคำว่า “ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ออกไป ทั้งนี้ไม่ทราบเหตุผลที่ตัดออก เพราะไม่มีการบันทึกไว้ ไม่ได้ตัดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ตัดที่คณะกรรมการกฤษฎีกา

.....

มาตรา 82 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม

(2) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(3) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

(4) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และ ระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหาย แก่ราชการ หรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของทางราชการจะต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันที

(5) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

(6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

(7) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ ระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ

(8) ต้องต้อนรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(9) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

(10) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย

(11) กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติบทวินัยในส่วนที่เป็น “ข้อปฏิบัติ” ไว้ 11 กรณี เมื่อจะกล่าวหาว่า ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยไม่กระทำการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องอ้างว่ากระทำความผิดวินัยกรณีใดตามมาตรา 82 วงเล็บใด

ข้อปฏิบัติทางวินัยตามมาตรา ๑๑ ส่วนใหญ่ลอกเลียนมาจากข้อปฏิบัติทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ต่างกันแต่เพียงยุบรวมกันบ้าง ลอกขาดข้อความสำคัญไปบ้าง เพิ่มเติมกรณีความผิดบ้าง

ส่วนที่ยุบรวมกรณี มีใน (2) และ (3)

กรณีตาม (2) พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 บัญญัติแยกไว้เป็น 2 กรณี คือ “กรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการ” กับ “กรณีปฏิบัติตน” พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2551 นี้มาบัญญัติรวมกัน อาจทำให้ผู้นำไปใช้ในการอ้างฐานความผิดเพื่อกล่าวหา หรือลงโทษเข้าใจสับสนและอ้างไขว้เขวกันก็ได้ ทั้งนี้ กรณี “ไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล” กับ กรณี “ไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ” นั้น แตกต่างกันทั้งพฤติกรรม และทางระดับการลงโทษ กล่าวคือ กรณีแรกเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เช่น เจ้าหน้าที่พัสดุจัดซื้อพัสดุโดยผิดระเบียบว่าด้วยการพัสดุ เป็นต้น ส่วนกรณีหลังเป็นการกระทำที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ลาหยุดราชการโดยไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการลา เป็นต้น ซึ่งโทษสำหรับกรณีแรกจะหนักกว่ากรณีหลัง

อย่างไรก็ดี แม้จะบัญญัติไว้ในวงเล็บเดียวกัน แต่เมื่อจะกล่าวอ้างกรณีกระทำผิดในการกล่าวหาหรือลงโทษ ต้องแยกอ้างว่าเป็นกรณีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล หรือว่าเป็นกรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ แล้วจึงระบุตามมาตรา 82 (2)

กรณีตาม (3) พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 แยกบัญญัติไว้เป็น 2 กรณี คือ “ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ” กรณีหนึ่ง กับ “ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตซื่อสัตย์สุจริตใจระมัดระวังประโยชน์ของทางราชการ” อีกกรณีหนึ่ง ซึ่งกรณีแรกมุ่งถึงพฤติกรรมทางใจ กรณีหลังมุ่งถึงพฤติกรรมทางกาย แต่ตามพ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2551 มาตรา 82 (3) นี้ เอา 2 กรณีมารวมกัน โดยถือ “ผลดีและความก้าวหน้าแก่ราชการ” ที่เกิดขึ้นเป็นเกณฑ์ มิได้ถือ “ความตั้งใจ” หรือพฤติกรรมทางใจเป็นเกณฑ์ส่วนความตั้งใจก็ดี ความสุจริตซื่อสัตย์สุจริตใจก็ดี การรักษาประโยชน์ของทางราชการก็ดีเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีและความก้าวหน้าแก่ราชการเท่านั้น เช่นนี้ จะไม่เป็นการทำให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความตั้งใจ สุจริตซื่อสัตย์สุจริตใจและรักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างดีแล้ว แต่ไม่เกิด “ผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ” ต้องผินผวนไปหมดหรือไม่เมื่อถือเอา “ผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ” เป็นเกณฑ์มิได้ถือเอา “การกระทำ” เป็นเกณฑ์ตัวอย่างเช่น น้ำจะท่วมทรัพย์สินของทางราชการ ข้าราชการผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น ได้ตั้งใจป้องกันมิให้น้ำท่วมทรัพย์สินนั้น ด้วยความสุจริตซื่อสัตย์สุจริตใจ ช่วยกันขนกระสอบทรายมาตั้งกันน้ำด้วยความเอาใจใส่รักษาประโยชน์ของทางราชการอย่างสุดความสามารถแล้ว

พร้อมทั้งหาเครื่องสูบน้ำมาเตรียมพร้อมไว้ระบายน้ำที่จะรั่วไหลเข้ามาด้วยแล้ว แต่ฝนตกมากจน น้ำล้นคันกันน้ำ เกินกว่าจะสามารถระบายออกได้ ในที่สุดน้ำก็ท่วมทรัพย์สินนั้น ซึ่งเป็นสภาพ อุทกภัยที่เป็นเหมือนกันทั้งเมือง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้นซึ่งไม่เกิดผลดีหรือ ความก้าวหน้าแก่ราชการ จะถือเป็นความผิดทางวินัยหรือ นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลงบทบัญญัติโดยไม่จำเป็น

ส่วนที่ล่อซื้อความสำคัญจากบทบัญญัติตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ขาดไป มีใน (8) และ (10)

กรณีตาม (8) พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 บัญญัติว่า “ต้องต้อนรับให้ ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย” พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2551 นี้ ไม่มีคำว่า “ โดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อย” จึงมีปัญหาว่า ถ้าต้อนรับช้า ๆ เฉื่อยๆ อย่างไม่ค่อย สนใจก็ดี ให้ความสะดวกแบบโยกโย้ก็ดี ให้การสงเคราะห์แบบผัดวันประกันพรุ่งก็ดี แสดงกิริยา วาจาไม่เรียบร้อย แต่ไม่ถึงเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนตามมาตรา 83 (9) ก็ดี จะผิดวินัยหรือไม่ นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติโดยไม่จำเป็น

กรณีตาม (10) พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 บัญญัติว่า “ต้องรักษา ชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย โดยไม่ กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว” พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2551 นี้ ไม่มีคำว่า “โดยไม่ กระทำการใดๆ อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว” จึงมีปัญหาว่า การรักษาชื่อเสียงของตนมิให้เสื่อม เสียก็ดี การรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียก็ดี คือทำอย่างไร อาศัยเกณฑ์อะไรเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ทั้งนี้ ตาม พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ. 2535 วางเกณฑ์ ไว้ว่าให้ถือ “การได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว” เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาวินิจฉัยความผิด แต่ตาม พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2551 นี้ ไม่ได้วางเกณฑ์เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาความผิดไว้ จึงต้องรอการตีความกันต่อไป ทั้งนี้ มีข้อที่น่าสังเกตว่า มาตรา 85 บัญญัติกรณีกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงไว้กรณีหนึ่งว่า “กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง” ทำไมจึงไม่มี บัญญัติกรณี “ประพฤติชั่ว” เป็นฐานเบื้องต้นไว้ในมาตรา 82 (10) ไม่มีประพฤติชั่วที่ไม่ร้ายแรง หรือ อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่มีบัญญัติไว้ก็ไม่มีกรณีความผิดฐานประพฤติชั่วให้อำนาจในการกล่าวหา และการลงโทษ เว้นแต่จะอ้างว่าไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ตามมาตรา 82 (10)

อนึ่ง มาตรา 82 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 ได้บัญญัติข้อปฏิบัติเพิ่มเติมจาก พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2535 กรณีหนึ่ง คือ “กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดใน กฎ ก.พ.” และ ข้อปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ฉบับ พ.ศ.2535 ออกกรณีหนึ่ง คือ “สนใจและรับทราบเหตุการณ์เคลื่อนไหวอันอาจเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติ และป้องกันภัยอันตรายซึ่งจะบังเกิดแก่ประเทศชาติจนเต็มความสามารถ” ทั้งนี้ โดยมีเหตุผลว่า กรณีนี้บัญญัติขึ้นใช้บังคับเมื่อครั้งผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ กำลังแทรกซึมเข้ามาในประเทศไทย จึงต้องให้ข้าราชการพลเรือนมีหน้าที่สอดส่องป้องกันด้วย แต่บัดนี้การแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ระงับไปแล้ว จึงไม่จำเป็นจะต้องมีวินัยบทนี้อีก

.....

มาตรา 83 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย
- (2) ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว
- (3) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- (4) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ
- (5) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
- (6) ต้องไม่เป็นการรวมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
- (7) ต้องไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการก่อกวนก่อกดขี่ หรือขัดแย้งกันในการปฏิบัติราชการ
- (8) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.
- (9) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กด ขี้ หรือขัดแย้งประชาชนผู้ติดต่อราชการ
- (10) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติบทวินัยในส่วนที่เป็น “ข้อห้าม” ไว้ 10 กรณี เมื่อจะกล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยกระทำการตามข้อห้ามที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องอ้างว่ากระทำความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตรา 83 ลงเล็บใด

ข้อห้ามทางวินัยตามมาตรานี้ส่วนใหญ่ลอกเลียนมาจากข้อห้ามทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 และได้บัญญัติเพิ่มเติมอีก 2 กรณี คือ กรณีไม่กระทำการอันเป็นการล่อลวงละเมิดทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. และกรณีไม่กระทำการอื่นใดตามที่กำหนดใน กฎ ก.พ.

.....

มาตรา 84 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา 81 และมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดวินัย

คำอธิบาย

ความในมาตรานี้ขัดอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อกระทำความผิดวินัย ก็ต้องถูกดำเนินการทางวินัย

.....

มาตรา 85 การกระทำความผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- (1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต
- (2) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง
- (3) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ
- (4) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก้าวอย่างร้ายแรง
- (5) ดุหมิ่น เหยียดหยาม กด ขี้ ช่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง
- (6) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ

โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 82 หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 83 อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

(8) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 80 วรรคสอง และมาตรา 18 (11) หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 83 (10) ที่มีกฎ ก.พ. อย่างร้ายแรง

คำอธิบาย

มาตรานี้ กำหนดความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่จะต้องลงโทษไล่ออกหรือปลดออกตามมาตรา 97 โดยส่วนใหญ่ลอกเลียนมาจากกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 แต่มีบางกรณีที่ใช้ถ้อยคำไม่เหมือนกัน และมีบางกรณีที่บัญญัติเป็นความผิดร้ายแรงเพิ่มเติม

กรณีที่ใช้ถ้อยคำไม่เหมือนกัน คือ กรณีตาม (1) ซึ่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 บัญญัติเป็นความผิดกรณี “ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ” โดยกำหนดลักษณะการกระทำไว้ว่า เป็นการ “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้”

แต่ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 นี้ มาตรา 85 (1) ใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกับถ้อยคำในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 คือใช้ถ้อยคำว่า

“ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

การกระทำผิดวินัยตามมาตรา 85 (1) มี 2 กรณี คือ

(1) กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

(2) กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ

ความผิดกรณีนี้ มีองค์ประกอบ ดังนี้

- (1) งานที่ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัตินั้น ต้องเป็นงานราชการ
- (2) ผู้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติงานนั้น ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติงานนั้น
- (3) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัตินั้นเป็นการไม่ชอบ
- (4) มีเจตนาเป็นพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

คำว่า “**ผู้หนึ่งผู้ใด**” นั้น หมายถึง บุคคล ซึ่งรวมทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ความเสียหายที่เกิดแก่กรมซึ่งเป็นนิติบุคคล ก็เป็นความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดด้วย

คำว่า “**เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง**” นั้น เพียงแต่มีเจตนาเป็นพิเศษที่จะให้เกิดความเสียหายก็ผิดแล้ว ไม่ต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นจะเกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจเพื่อให้เกิดความเสียหาย หรือความประสงค์ที่จะให้เกิดความเสียหายด้วย

คำว่า “**โดยมิชอบ**” นั้น หมายถึง มิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือทำนองคลองธรรม ทั้งนี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นการกลั่นแกล้ง เพียงแต่การกระทำ หรือละเว้นการกระทำนั้นเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือทำนองคลองธรรม ก็ผิดแล้ว

คำว่า “**เสียหาย**” นั้น หมายถึง ความเสียหายทางหนึ่งทางใด ในทุก ๆ ทาง เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน การทำมาหาได้ หรือทางความเจริญ เป็นต้น

กรณีปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

ความผิดกรณีนี้มีองค์ประกอบดังนี้

- (1) งานที่ปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัตินั้นต้องเป็นงานราชการ
- (2) ผู้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัตินั้นต้องมีหน้าที่ปฏิบัติงานนั้น
- (3) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัตินั้นเป็นการมิชอบ
- (4) เป็นการกระทำโดยทุจริต

คำว่า “**โดยทุจริต**” คือ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตามคำนิยามในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1)

ส่วนกรณีที่บัญญัติกำหนดเวลาผิดร้ายแรงเพิ่มขึ้นมี 2 กรณี คือ กรณีละเว้นปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือฝ่าฝืนข้อห้ามเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงไม่ว่าในข้อใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 82 และมาตรา 83 กับกรณีที่มิใช่ ก.พ. กำหนดให้เป็นความผิดร้ายแรงสำหรับวินัยที่บัญญัติไว้ในมาตรา 80 วรรคสอง มาตรา 82 (11) และมาตรา 83 (10)

.....

มาตรา 86 กฎ ก.พ. ตามมาตรา 80 วรรคสอง มาตรา 82 (11) มาตรา 83 (8) และ (10) และมาตรา 85 (8) ให้ใช้สำหรับการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎ ก.พ. ดังกล่าวใช้บังคับ

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นหลักทั่วไปในการใช้กฎหมาย คือ กฎหมายที่มีผลเป็นคุณใช้บังคับย้อนหลังได้ กฎหมายที่มีผลเป็นโทษใช้บังคับย้อนหลังไม่ได้ กฎ ก.พ. ที่ออกตามมาตรา 80 วรรคสอง มาตรา 82 (11) มาตรา 83 (8) และมาตรา 84 (8) มีผลเป็นโทษแก่ข้าราชการ จึงใช้บังคับย้อนหลังไม่ได้ ต้องใช้สำหรับการกระทำที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่กฎ ก.พ. นั้นใช้บังคับ

.....

มาตรา 87 ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

คำอธิบาย

ในการทำงานของคนเรานั้น ต้องใช้พลัง (energy) 2 อย่างประกอบกัน คือ พลังกายภาพ (physical energy) อย่างหนึ่ง และพลังจิตภาพ (mental energy) อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งปลดปล่อยออกมาเป็นพลังทวิภาวะ (duplex energy) พลังกายภาพมาจากร่างกายที่สมบูรณ์ปราศจากโรคและสมองที่มีความรอบรู้เฉลียวฉลาด พลังจิตภาพมาจากจิตใจที่เข้มแข็งและมุ่งไปในทางที่ดีหรือในทางที่มีวินัย

ในการทำงานของคนใด ถ้าหย่อนพลังด้านใดด้านหนึ่ง แม้พลังอีกด้านหนึ่งจะดี สักปานใด การทำงานนั้นจะไม่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ร่างกาย จะต้องเสริมสร้างและพัฒนาให้สมบูรณ์และป้องกันมิให้เป็นโรค ฉะนั้น จิตใจก็จะต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาให้เข้มแข็ง และป้องกันมิให้มีพฤติกรรมในทางที่ผิดวินัย ฉะนั้น

มาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัตินี้ จึงบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย และวิธีการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยนั้น พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติแนะแนวทางไว้ แต่ให้ออกกฎ ก.พ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ไม่เหมือนกับ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ที่บัญญัติให้แนวทางไว้ว่า การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ได้บังคับบัญชามีวินัยให้กระทำโดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจ และการอื่นใด อันจะเสริมสร้าง และพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไป

ในทางที่มีวินัยส่วนการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ให้กระทำโดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดวินัย ในการออก กฎ ก.พ. ตามมาตรา 87 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 นี้ อาจนำแนวทางที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 มาใช้ได้บ้าง

.....

มาตรา 88 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัย

โทษทางวินัยมี 5 สถาน ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดเงินเดือน
- (3) ลดเงินเดือน
- (4) ปลดออก
- (5) ไล่ออก

คำอธิบาย

ข้อห้ามและข้อปฏิบัติทางวินัย ที่จะให้มีความศักดิ์สิทธิ์จะต้องมีมาตรการบังคับ (sanction) เมื่อใครฝ่าฝืนข้อห้าม หรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดวินัย ก็จะต้องได้รับโทษ เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามมาตรา 96

โทษผิดวินัยนั้น คงมี 5 สถาน เหมือนที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 เปลี่ยนแต่ถ้อยคำจาก “ลดขั้นเงินเดือน” เป็น “ลดเงินเดือน” เพราะบัญชีเงินเดือนใหม่ไม่มี “ขั้น”

พึงสังเกตว่า ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีโทษ “ให้ออก” ดังนั้น การให้ออกจากราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ไม่เป็นการลงโทษทางวินัย แม้จะมาจากเหตุที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดวินัย เช่น ให้ออกเพราะบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา 110 (6) หรือให้ออกเพราะต้องรับโทษจำคุกในความผิดลหุโทษตามมาตรา 110 (8) ก็ไม่ใช่เป็นการลงโทษทางวินัย

.....

มาตรา 89 การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยในกรณีใดและตามมาตราใด

คำอธิบาย

มาตรานี้ กำหนดหลักในการลงโทษ และวิธีการลงโทษทางวินัย

หลักในการลงโทษทางวินัย กำหนดไว้ดังนี้

(1) ต้องลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด ซึ่งจะต้องลงโทษหนัก เบาตามความร้ายแรงแห่งกรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(2) ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรม ซึ่งจะต้องมีการสืบสวน สอบสวน และพิจารณาตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย รวมทั้งให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงข้อกล่าวหาด้วย โดยไม่ฟังความแต่เพียงข้างเดียว

(3) ต้องปราศจากอคติ คือ ไม่ลำเอียงเพราะความรัก (ฉันทาคติ) ไม่ลำเอียงเพราะความโกรธ (โทษาคติ) ไม่ลำเอียงเพราะความเขลา (โมหาคติ) และไม่ลำเอียงเพราะความกลัว (ภยาคติ)

วิธีการลงโทษให้ทำเป็นคำสั่ง แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยในกรณีใด และมาตราใด ทั้งนี้ในการอ้างมาตรานั้น นอกจากจะอ้างเลขมาตราที่บัญญัติข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติแล้ว ในกรณีที่บางมาตราบัญญัติแยกกรณีความผิดออกเป็นวงเล็บต่าง ๆ จะต้องอ้างกรณีความผิดตามวงเล็บนั้น ๆ ด้วย

.....

หมวด 7 การดำเนินการทางวินัย

การดำเนินการทางวินัยเป็นกระบวนการพิจารณาความผิดและโทษทางวินัย นับตั้งแต่การสืบสวน การสอบสวน การพิจารณาความผิด การกำหนดโทษ การให้พักราชการ การให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการสั่งลงโทษ

คำว่า “ดำเนินการทางวินัย” นั้น ไม่รวมถึงการสืบสวน หรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยหรือไม่ แต่หมายถึงกระบวนการที่ดำเนินการหลังจากกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยแล้ว รวมทั้งการสืบสวนในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งด้วย

มาตรา 90 เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ตามหมวดนี้ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จะมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาระดับต่ำลงไปปฏิบัติแทนตาม หลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดก็ได้

คำอธิบาย

มาตรานี้ กำหนดหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมดูแลมิให้ข้าราชการกระทำความผิดวินัย เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย ก็ต้องดำเนินการเรื่องเพื่อดำเนินการทางวินัยด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ มิฉะนั้นผู้บังคับบัญชานั้นจะผิดวินัย

.....

มาตรา 91 เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา 90 หรือความดังกล่าวดำเนินการต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 รับดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 92 หรือมาตรา 93 แล้วแต่กรณี

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติวิธีดำเนินการทางวินัยว่าก่อนกล่าวหาว่า ข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้สืบสวน หรือพิจารณาเสียก่อนว่ากรณีมีมูลหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลจึงกล่าวหาได้ การกล่าวหาโดยกรณียังไม่แน่ว่าจะมีมูลหรือไม่ อาจทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเสียโอกาสในการได้รับสิทธิและประโยชน์บางอย่างได้

การดำเนินการเพื่อทราบว่าการนี้มีมูลหรือไม่ จะใช้วิธีสืบสวนก็ได้ หรือใช้วิธีพิจารณาก็ได้
การสืบสวนหรือพิจารณา ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะดำเนินการเองก็ได้ จะสั่งให้ผู้ใดสืบสวน
หรือจะตั้งคณะกรรมการขึ้นสืบสวนก็ได้

ความเห็นว่าการนี้มีมูลหรือไม่ ต้องเป็นความเห็นของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ

การวินิจฉัยว่า กรณีนี้มีมูลต้องมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นยืนยัน

ทั้งนี้ หากดำเนินการทางวินัยโดยไม่ถูกต้องตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ จะเป็นเหตุ
ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ได้ เช่น กล่าวหาว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัย
และดำเนินการสอบสวนพิจารณาความผิดโดยไม่ได้สืบสวน หรือพิจารณาให้เห็นว่าการนี้มีมูล
หรือไม่เสียก่อน เช่นนี้ ข้าราชการผู้นั้น ก็ร้องทุกข์ก่อนถูกลงโทษหรืออุทธรณ์เมื่อถูกลงโทษแล้วได้

.....

มาตรา 92 ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 91 ปรากฏว่าการนี้มีมูล
ถ้าความผิดนั้นมิใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน
ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้วผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่ง
บรรจุตามมาตรา 57 เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษ
ตามควรแก่กรณีโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 เห็นว่าผู้ถูก
กล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่อง

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติวิธีดำเนินการทางวินัย ในกรณีที่มิใช่มีความผิดวินัยอย่างไม่
ร้ายแรง โดยให้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งให้โอกาส
แก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

การสอบสวนในกรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวน
เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ก็สั่งลงโทษตาม
ควรแก่กรณีได้

ถ้าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดก็ให้สั่งยุติเรื่อง

.....

มาตรา 93 ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 91 ปรากฏว่ากรณีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเสร็จให้รายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57

ถ้าผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 96 หรือมาตรา 97 แล้วแต่กรณี

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติวิธีดำเนินการทางวินัยในกรณีที่มูลว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยให้แจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ถ้าสอบสวนแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาโดยเป็นความผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง ก็ให้สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด แต่ถ้าเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง พิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

.....

มาตรา 94 การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างกัน หรือต่างกรมหรือต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกันให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมเดียวกัน ที่อธิบดีหรือปลัดกระทรวงถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้ปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แล้วแต่กรณีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(2) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญต่างกรมในกระทรวงเดียวกันถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกัน ให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่ปลัดกระทรวงถูกกล่าวหาไปด้วย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(3) สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญต่างกระทรวงกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมกันให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูงร่วมด้วย ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

(4) สำหรับกรณีอื่น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติหลักเกณฑ์วิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการพลเรือนที่กระทำผิดร่วมกันหลายคน โดยมีตำแหน่งต่างกัน หรือต่างกรม หรือต่างกระทรวง ข้อความชัดเจนแล้ว

.....

มาตรา 95 หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติให้ออกกฎ ก.พ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ และระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย

แต่สำหรับความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. จะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนก็ได้

.....

มาตรา 96 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 สั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

ในกรณีมีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อย

ในกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยและมีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

การลงโทษตามมาตรา 57 ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษใดได้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติกำหนดโทษที่จะลงแก่ข้าราชการที่กระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงว่าให้ลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดเงินเดือนตามควรแก่กรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนก็ลดโทษได้ แต่โทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย

มีปัญหาว่าจะลดโทษจากตัดเงินเดือนลงเป็นภาคทัณฑ์ได้หรือไม่ ถ้าตีความตามตัวอักษรก็ลดโทษจากตัดเงินเดือนลงเป็นภาคทัณฑ์ไม่ได้ เพราะความในมาตรานี้ บัญญัติไว้ชัดเจนเป็นข้อยกเว้นของการลดโทษว่า “แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย” กรณีที่วางโทษตัดเงินเดือนไว้ ย่อมไม่ใช่ความผิดวินัยเล็กน้อย จึงลดโทษลงมาเป็นภาคทัณฑ์ไม่ได้ ทั้งนี้ต่างจากการลดโทษตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2535 ซึ่งลดจากตัดเงินเดือนลงเป็นภาคทัณฑ์ได้ เพราะมาตรา 103 ของ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า “สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษตัดเงินเดือน”

ตามหลักแล้ว ผู้กระทำความผิดวินัย จะต้องรับโทษ แต่มาตรานี้ บัญญัติเป็นข้อยกเว้นให้งดโทษได้ในกรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย และมีเหตุอันควรงดโทษให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ หรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

มีปัญหาว่า การว่ากล่าวตักเตือน ต้องทำเป็นหนังสือหรือให้ว่ากล่าวด้วยวาจา ถ้าพิจารณาตามตัวอักษร คำว่า “ว่ากล่าว” คือ “ติเตียน” หรือ “สั่งสอน” ซึ่งเป็นการกระทำด้วยวาจา ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายให้ทำเป็นหนังสือเฉพาะทัณฑ์บน มิได้ให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นหนังสืออีกทั้งในทางหลักการ การว่ากล่าวตักเตือนเป็นมาตรการในด้านเสริมสร้าง ไม่ใช่มาตรการในด้าน sanction จึงควรเป็นการกระทำเป็นการภายในรู้กันเฉพาะระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ถูกตักเตือน

.....

มาตรา 97 ภายใต้บังคับวรรคสองข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา 94 เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่กรณี พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ส่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 ไม่ใช้อำนาจตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง มาตรา 94 หรือมาตรานี้ ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 57 ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง มาตรา 94 หรือมาตรานี้ได้

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออก ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรานี้ วางมาตรการส่งเสริมให้ข้าราชการให้ถ้อยคำเป็นพยาน หรือให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการทางวินัย โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลหรือผลร้ายที่จะบังเกิดแก่ตนเอง ซึ่งได้วางมาตรการคุ้มครองพยานไว้ด้วย

การกันไว้เป็นพยาน ต้องทำก่อนกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยร่วมกับผู้อื่น คือทำหลังจากสืบสวนแล้วปรากฏว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย แต่ยังไม่ได้กล่าวหา จึงจะกันไว้เป็นพยานได้ ถ้ากล่าวหาแล้ว ก็ต้องดำเนินการทางวินัย กันเป็นพยานไม่ได้ ได้แต่ลดโทษตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.

มีปัญหาว່ว่าจะออกกฎ ก.พ. ให้ลดโทษจากปลดออก ลงมาเป็นลดเงินเดือน หรือตัดเงินเดือนได้หรือไม่ ปัญหานี้ ถ้าพิจารณาตามหลักการแล้ว คงจะทำได้ เพราะมาตรา 97 ห้ามไว้ มาตรา 97 เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับโดยรัฐสภา ย่อมเหนือกว่ากฎ ก.พ. ที่เป็นอนุบัญญัติ ถ้าจะให้ทำได้นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติ หลักเกณฑ์วิธีการไว้ ต้องมีบทบัญญัติในกฎหมายว่าให้ทำได้ ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในวรรคห้าของมาตรานี้

.....

มาตรา 98 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ อันเป็นประโยชน์และเป็นผลดียิ่งต่อทางราชการ ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาให้บำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษได้

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดอยู่ในฐานะที่อาจจะถูกกล่าวหาว่าร่วมกระทำผิดวินัยกับข้าราชการอื่น ให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำต่อบุคคลหรือคณะบุคคลตามความในวรรคหนึ่งเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยที่ได้กระทำมา จนเป็นเหตุให้มีการสอบสวนพิจารณาทางวินัยแก่ผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิด ผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลพินิจกับผู้นั้นไว้เป็นพยานหรือพิจารณาลดโทษทางวินัยตามควรแก่กรณีได้

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดให้ข้อมูลหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองอันเป็นเท็จให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย

หลักเกณฑ์และวิธีการการให้บำเหน็จความชอบ การกันเป็นพยาน การลดโทษ และการให้ความคุ้มครองพยาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

กฎ ก.พ. ว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามวรรคสี่ จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงาน ก.พ. หรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 จะดำเนินการย้าย โอน หรือดำเนินการอื่นใด โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้น และไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

คำอธิบาย

บทบัญญัติในมาตรานี้ วางมาตรการส่งเสริมให้ข้าราชการให้ถ้อยคำเป็นพยาน หรือให้ข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการทางวินัย โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลหรือผลร้ายที่จะบังเกิดแก่ตนเอง ซึ่งได้วางมาตรการคุ้มครองพยานไว้ด้วย

การกันไว้เป็นพยาน ต้องทำก่อนกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร่วมกับผู้อื่น คือทำหลังจากสืบสวนแล้วปรากฏว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย แต่ยังไม่ได้กล่าวหา จึงจะกันไว้เป็นพยานได้ ถ้ากล่าวหาแล้ว ก็ต้องดำเนินการทางวินัย กันเป็นพยานไม่ได้ ได้แต่ลดโทษตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.

มีปัญหาวางจะออกกฎ ก.พ. ให้ลดโทษจากปลดออก ลงมาเป็นลดเงินเดือน หรือตัดเงินเดือนได้หรือไม่ ปัญหานี้ ถ้าพิจารณาตามหลักการแล้ว คงจะทำได้ เพราะมาตรา 97

ห้ามไว้ มาตรา 97 เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับโดยรัฐสภา ย่อมเหนือกว่ากฎ ก.พ. ที่เป็นอนุบัญญัติ ถ้าจะให้ทำได้นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติ หลักเกณฑ์วิธีการไว้ ต้อง มีบทบัญญัติในกฎหมายว่าให้ทำได้ ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในวรรคห้าของมาตรานี้

.....

มาตรา 99 ให้กรรมการสอบสวนตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวนและโดยเฉพาะ ให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) เรียกให้กระทรวง กรม ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วน บริษัท ชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(2) เรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารและ หลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติให้กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานและมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงาน สอบสวน ทำนองเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535

.....

มาตรา 100 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือว่ากระทำหรือ ละเว้นกระทำการใดที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือ เป็นการกล่าวหาโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำ ความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุ โทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว โดยมีเหตุตาย ผู้มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ใน หมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่า ผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ แต่ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๗ ต้องดำเนินการสอบสวนตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้งดโทษ

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ออกจากราชการไปแล้ว ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนได้ ทำนองเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 แต่เพิ่มข้อความว่า “ต้องดำเนินการสอบสวนตามมาตรา 93 วรรคหนึ่ง ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ”

มีปัญหาว่า ที่บัญญัติให้ดำเนินการสอบสวนภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการนั้น หมายถึง ให้เริ่มสอบสวน หรือให้สอบสวนให้เสร็จ

ปรากฏตามรายงานการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ จดไว้ว่า หมายถึง ให้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

มีปัญหาอีกประการหนึ่งว่า ในกรณีที่ไม่ต้องสอบสวน เช่น กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง หรือกรณีที่ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด จะดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วตามมาตรานี้ได้หรือไม่ ถ้าดำเนินการทางวินัยได้ กำหนดเวลา 180 วันนั้นนับถึงวันใด เมื่อไม่มีการสอบสวน ทั้งนี้ต้องรอตีความ

.....

มาตรา 101 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ เป็น ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา 57 มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวน หรือพิจารณา หรือผลแห่งคดีได้

ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนหรือพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิดหรือกระทำผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่นก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งตามเดิมหรือตำแหน่งอื่น ในประเภทเดียวกันและระดับเดียวกันหรือในตำแหน่งประเภทและระดับที่ ก.พ.

กำหนด ทั้งนี้ ผู้นั้นต้องมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

เมื่อได้มีการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดพักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อนแล้ว ภายหลังปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีอื่นอีก ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57 มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 93 ตลอดจนดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ หรือสั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนออกจากราชการด้วยเหตุอื่นที่มีใช่เป็นการลงโทษเพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตลอดระยะเวลาที่ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเสมือนว่าผู้นั้นเป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลืออย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการ และผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยการนั้น

การสั่งพักราชการให้สั่งพักตลอดเวลาที่สอบสวนหรือพิจารณา เว้นแต่ผู้ถูกสั่งพักราชการผู้ใดได้ร้องทุกข์ตามมาตรา 122 และผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์เห็นว่าสมควรสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้นเนื่องจากพฤติการณ์ของผู้ถูกสั่งพักราชการไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือพิจารณา และไม่ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยต่อไป หรือเนื่องจากการดำเนินการทางวินัยได้ล่วงพ้นหนึ่งปีนับแต่วันพักราชการแล้วยังไม่แล้วเสร็จ และผู้ถูกสั่งพักราชการไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้น

ให้นำความในวรรคหกมาใช้บังคับกับกรณีผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน การให้กลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการ และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนหรือพิจารณาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

มาตรานี้ กำหนดมาตรการชั่วคราว ที่จะดำเนินการแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งอยู่ระหว่างสอบสวน หรือผู้ถูกฟ้องคดีอาญา หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนหรือพิจารณา หรือไม่ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

โดยให้สั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนหรือพิจารณา หรือผลแห่งคดีได้ แต่ทั้งนี้ ต้องทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

การสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เป็นมาตรการชั่วคราวระหว่างรอฟังผลการสอบสวนพิจารณา หรือรอผลแห่งคดี ถ้าผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่า ผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับจะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติราชการหรือกลับเข้ารับราชการตามเดิม หรือแม้แต่การสอบสวนพิจารณายังไม่แล้วเสร็จ ถ้าผู้นั้นร้องทุกข์ และผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์เห็นสมควรให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ หรือกลับเข้ารับราชการ ก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้น เนื่องจากเหตุดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหก ผู้มีอำนาจสั่งพักราชการต้องสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการตามเดิวก่อนการสอบสวนหรือพิจารณาเสร็จสิ้น

การให้พักราชการ กับการให้ออกจากราชการไว้ก่อน มีลักษณะแตกต่างกัน คือ ผู้ถูกสั่งพักราชการ ยังมีฐานะเป็นข้าราชการอยู่ แต่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ ไม่ต้องมาทำงาน อัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นเคยครองอยู่ยังไม่ว่าง บรรจุคนอื่นแทนไม่ได้ ทำนองเดียวกับการสั่งให้ข้าราชการประจำส่วนราชการ ส่วนผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ้นจากฐานะความเป็นข้าราชการชั่วคราว อัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นเคยครองอยู่ว่าง บรรจุคนอื่นแทนได้ ทำนองเดียวกับการสั่งให้ข้าราชการรับเงินเดือนในอัตรากำลังทดแทน

การสั่งให้ข้าราชการที่ถูกสอบสวนในข้อกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา พักราชการ หรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน จะมีผลต่างจากการไม่สั่งพักหรือไม่สั่งให้ออกไว้ก่อน กล่าวคือ เมื่อผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดที่จะต้องลงโทษให้ไล่ออก หรือปลดออก ถ้ามีการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน จะสั่งไล่ออกหรือปลดออก ตั้งแต่วันพักราชการหรือวันให้ออกจากราชการไว้ก่อน ถ้าไม่มีการสั่งพักราชการหรือไม่มีการให้ออกไว้ก่อน จะสั่งไล่ออกหรือปลดออก ตั้งแต่วันสั่งลงโทษ ทั้งนี้ ถ้ามีการสั่งให้ผู้ถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการตามวรรคหก เมื่อผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่า ผู้นั้นกระทำความผิด ที่จะต้องลงโทษไล่ออก หรือปลดออก ก็ต้องสั่งไล่ออก หรือปลดออกตั้งแต่วันสั่งลงโทษ ไม่ใช่ไล่ออกหรือปลดออก ตั้งแต่วันพักราชการหรือวันให้ออกจากราชการไว้ก่อน

.....

มาตรา 102 การลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ ในกรณีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัตินี้จะลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามควรแก่กรณีและพฤติการณ์ก็ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้ลงทัณฑ์หรือลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวแล้วหรือไม่ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติวิธีการลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่มีกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะว่าจะลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือจะลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยนั้นก็ได้ โดยลงแต่เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ลงทั้ง 2 อย่างไม่ได้ แต่ถ้าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงต้องไล่ออกหรือปลดออกตามพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายที่ว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในขณะนี้คือ กฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ซึ่งมีโทษแตกต่างออกไป คือ มีโทษชัง เพิ่มเวรยาม กักบริเวณ

.....

มาตรา 103 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์ตามกฎหมาย ว่าด้วยวินัยข้าราชการโดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง หรืองดโทษแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ ต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา 97 วรรคสอง ให้รายงาน ก.พ. ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวงหรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. มีมติ

ในกรณีตามวรรคสองและในการดำเนินการตามมาตรา 104 ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนใหม่ หรือสอบสวนเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา 95

คำอธิบาย

มาตรานี้ เป็นการวางมาตรการกำกับดูแลให้การดำเนินการทางวินัยโดยผู้บังคับบัญชาเป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม โดยให้ผู้บังคับบัญชารายงานการดำเนินการทางวินัยไปยัง อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณีเพื่อตรวจสอบ ถ้า อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ใดเป็นการไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม ก็มีมติให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ ซึ่งผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

.....

มาตรา 104 ในการดำเนินการของ อ.ก.พ. กระทรวงตามมาตรา 97 วรรคสอง หรือ มาตรา 103 วรรคสอง หากผู้แทน ก.พ. ซึ่งเป็นกรรมการใน อ.ก.พ. กระทรวงดังกล่าวเห็นว่าการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาหรือมติ อ.ก.พ. กระทรวง เป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติไม่เหมาะสม ให้รายงาน ก.พ. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป และเมื่อ ก.พ. มีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ ก.พ. มีมติ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้ถูกลงโทษได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาต่อ ก.พ.ค. ในกรณีเช่นนี้ ให้ ก.พ. แจ้งมติต่อ ก.พ.ค. เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

คำอธิบาย

มาตรานี้ วางมาตรการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการทางวินัย โดย อ.ก.พ. กระทรวง ให้ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ พระราชบัญญัตินี้ได้กระจายอำนาจการตรวจสอบการดำเนินการทางวินัยโดยผู้บังคับบัญชา ไปให้ อ.ก.พ. กระทรวงตรวจสอบแทน ก.พ. จึงต้องมีผู้แทน ก.พ. ไปเป็น อ.ก.พ. กระทรวงด้วย เพื่อแนะนำชี้แจงให้ อ.ก.พ. กระทรวง ปฏิบัติการโดยถูกต้องและเหมาะสม หาก อ.ก.พ. กระทรวง ดำเนินการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้ผู้แทน ก.พ. มารายงานให้ ก.พ. พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี เมื่อ ก.พ. มีมติประการใดผู้บังคับบัญชาก็ต้องสั่งหรือปฏิบัติตามมติ ก.พ. เว้นแต่กรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.พ.ค. ให้ ก.พ. แจ้งมติไปให้ ก.พ.ค. ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

.....

มาตรา 105 เมื่อมีกรณีเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้ผู้สั่งมีคำสั่งใหม่ และ ในคำสั่งดังกล่าวให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิม พร้อมทั้งระบุวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่

ได้รับไปแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

คำอธิบาย

ในการเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษจากที่สั่งไว้เดิม ต้องทำเป็นคำสั่งใหม่โดยสั่งยกเลิกคำสั่งเดิม พร้อมทั้งระบุวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับโทษที่รับไปแล้ว ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

.....

มาตรา 106 ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งโอนมาตามมาตรา 64 ผู้ใดมีกรณีกระทำผิดวินัยอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุ ให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นดำเนินการทางวินัยตามหมวดนี้โดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือพิจารณา หรือสอบสวนของผู้บังคับบัญชาเดิมก่อนวันโอนก็ให้สืบสวนหรือพิจารณา หรือสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นพิจารณาดำเนินการต่อไปตามหมวดนี้โดยอนุโลมแต่ทั้งนี้ในการสั่งลงโทษทางวินัยให้พิจารณาตามความผิดและลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการที่โอนมานั้น แล้วแต่กรณี

คำอธิบาย

มาตรานี้ บัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้ ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนที่โอนมาจากพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือจากข้าราชการประเภทอื่น ซึ่งกระทำผิดวินัยทางสังกัดเดิมอยู่ก่อนโอนมาได้ โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยหรือไม่หรืออยู่ระหว่างการสอบสวนของผู้บังคับบัญชาเดิมก่อนโอนมา ก็ให้สืบสวนหรือพิจารณา หรือสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วส่งเรื่องมาให้ผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้พิจารณาดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้พิจารณาดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีเช่นนี้ ความผิดและโทษ ต้องถือตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการที่โอนมานั้นแล้วแต่กรณี ไม่ใช่ถือความผิดและโทษตามพระราชบัญญัตินี้

.....